

Ehdotus liikuntalain ja -asetuksen muuttamiseksi

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:28

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä.

Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar.

Ehdotus liikuntalain ja -asetuksen muuttamiseksi

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:28

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto / *Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen*

PL / PB 29

00023 Valtioneuvosto / Statsrådet

<http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>

Taitto / Ombrytning: Erja Kankala, Opetusministeriö / Undervisningsministeriet

ISBN 978-952-485-784-0 (PDF)

ISSN 1797-951X (PDF)

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä/
Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2009:28

Kuvailulehti

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
31.8.2009

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Liikuntalakityöryhmä	Julkaisun laji Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä	
Puheenjohtaja: liikunta-asia- neuvos Timo Haukilahdi Sihteeri: ylitarkastaja Timo Oravainen	Toimeksiantaja Opetusministeriö	
	Toimielimen asettamis- pvm 30.1.2009	Dnro 10/040/2009
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Ehdotus liikuntalain ja -asetuksen muuttamiseksi (Förslag om förändringar i idrottslag och förordning)		
Julkaisun osat Muistio		
Tiivistelmä <p>Opetusministeriö asetti liikuntalain uudistusta pohtivan työryhmän 30.1.2009 (10/040/2009). Toimeksiannon mukaisesti työryhmän tuli laatia hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu ehdotus liikuntalain (1054/1998) muuttamisesta perusteluineen sekä arvioida ja valmistella tarvittavat muutokset liikunta-asetuksen (1055/1998) muuttamiseksi. Säännösmuutosten perustana olivat valtioneuvoston periaatepäätös 11.12.2008 sekä siihen liittyvä opetusministeriön toimenpideohjelma.</p> <p>Työryhmän tuli valmistella ehdotuksensa erityisesti ottaen huomioon opetusministeriön toimintaohjelman toimenpidesuosituksen 20, 40 ja 42 koskien kuntien tehtäviä liikunnan edistämiseksi, järjestävyyden myöntämistä sekä valtion liikuntaneuvoston tehtävien suuntaamista laajakantoisiin ja periaatteellisiin liikuntakysymyksiin. Lisäksi työryhmän tuli arvioida tarve liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusjärjestelmän muuttamiseen, erityisesti pienten liikuntapaikkahankkeiden rahoitusta sekä avustettavan hankkeen kustannusrajan nostamista.</p> <p>Työryhmä valmisteli ehdotuksensa liikuntalain 4 ja 7 §:ien uudistamiseksi. Työryhmä ehdottaa valtion liikuntaneuvoston tehtävien painottamista strategisempiin asiantuntijatehtäviin, ja valtion liikuntaneuvoston rakenteen uudistamista nykyaikaisemmiksi sekä säännösten jaon täsmenämistä lain ja asetuksen kesken. Työryhmä esittää myös liikuntajärjestöjen avustamiskelpoisuuden täsmenämistä siten, että avustamisen keskeinen kriteeri on liikuntatoiminta. Lisäksi työryhmän toimeksiantoon liittyen valmisteltiin ehdotukset opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1395/2001) muuttamiseksi avustettavien hankkeiden alarajan nostamiseksi 20 000 euroon ja valtuutta saada tarkempia asiakirjoja erityisesti vaativista liikuntapaikkarakentamisen kohteista jo avustuksenhakuvaiheessa. Työryhmä ei esittänyt muutoksia tai täsmennyksiä kuntien tehtäviä koskevaan liikuntalain 2 §:ään.</p>		
Avainsanat liikuntalaki, liikunta-asetus, valtioneuvoston asetus		
Muut tiedot		
Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:28	ISSN 1797-951X (PDF)	ISBN 978-952-485-784-0 (PDF)
Kokonaissivumäärä 16	Kieli suomi	Hinta -
Jakaja -	Kustantaja Opetusministeriö	

Presentationsblad

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utvivningsdatum
31.8.2009

Författare (uppgifter om organets namn, ordförande, sekreterare) Idrottslagsarbetsgrupp	Typ av publication Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar	
Ordförande: Timo Haukilahti Sekreterare: Timo Oravainen	Uppdragsgivare Undervisningsministeriet	
	Datum för tillsättande av 30.1.2009	Dnro 10/040/2009
Publikation (även den finska titeln) Förslag om förändringar i idrottslag och förordning (Ehdotus liikuntalain ja -asetuksen muuttamiseksi)		
Publikationens delar Promemoria		
Sammandrag <p>Undervisningsministeriet tillsatte den 30 januari 2009 (10/040/2009) en arbetsgrupp för att förbereda idrottslagens reformering. Enligt uppdraget skulle arbetsgruppen utarbeta ett förslag till ändring av idrottslagen (1054/1998) i form av en regeringsproposition. Grunden för författningsändringen var statsrådets principbeslut av den 11 december 2008 och undervisningsministeriets tillhörande åtgärdsprogram.</p> <p>Arbetsgruppen skulle förbereda sitt förslag med särskild hänsyn tagen till rekommendationerna 20, 40 och 42 i undervisningsministeriets åtgärdsprogram om kommunernas idrottsfrämjande och beviljandet av statsbidrag till idrottsorganisationerna samt inrikta det statliga idrottsrådets arbete på mera genomgripande och grundläggande idrottsärenden. Ytterligare skulle arbetsgruppen bedöma behovet att reformera statsbidragssystemet när det gäller nya idrottsanläggningar speciellt genom att höja kostnadsgränserna för småprojekt.</p> <p>Arbetsgruppen förberedde sitt reformförslag för paragraferna 4 och 7 i idrottslagen. Arbetsgruppen föreslår att större vikt fästs vid de strategiska expertuppgifterna inom statens idrottsråd och att rådets struktur moderniseras samt att fördelningen av bestämmelserna mellan lag och förordning preciseras. Arbetsgruppen föreslår också att idrottsorganisationernas rätt till statsbidrag preciseras så att huvudkriteriet blir själva idrottsverksamheten. Dessutom ingick det i arbetsgruppens uppdrag att komma med förslag dels till ändringar av statsrådets förordning om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1395/2001) så att den undre gränsen för projekt som får understöd kan höjas till 20 000 euro, dels till en fullmakt med rätt att kräva noggranna dokument särskilt vid byggande av krävande idrottsanläggningar redan i samband med ansökningar om understöd. Arbetsgruppen föreslog inga preciserings- eller ändringar av 2 § i idrottslagen om kommunernas uppgifter.</p>		
Nyckelord idrott, idrottslag, förordning		
Övriga uppgifter		
Seriens namn och nummer Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2009:28	ISSN 1797-951X (Online)	ISBN 978-952-485-784-0 (PDF)
Sidoantal 16	Språk finska	Pris -
Distribution -	Förlag Undervisningsministeriet	

Sisältö

Työryhmän tehtävät ja toimikausi	6
Valtion liikuntaneuvoston tehtävät ja rakenne	6
Liikuntajärjestöjen avustaminen	7
Kuntien tehtävät	7
Perustamishankkeiden asiakirjat ja avustettavien hankkeiden kustannusarvioraja	7
Alueellinen liikuntatoimi ja alueelliset liikuntaneuvostot	8
Esityksen pääasiallinen sisältö - Perustelut	9
1 Nykytila	9
2 Esityksen tarkoitus ja ehdotetut muutokset	11
3 Esityksen vaikutukset	11
4 Asian valmistelu	12
5 Riippuvuus muista esityksistä	12
6 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset	12
Laki liikuntalain 4 ja 7 §:n muuttamisesta, Lakiehdotus	13
Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä	14

Työryhmän tehtävät ja toimikausi

Työryhmän (10/040/2009) tehtävänä oli laatia hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu luonnos liikuntalain (L 1054/1998) muuttamisesta perusteluineen sekä arvoida ja valmistella tarvittavat muutokset liikunta-asetuksen (1055/1998) muuttamiseksi. Säännösmuutosten perustana olivat valtioneuvoston 11.12.2008 tekemä periaatepäätös liikunnan edistämisen linjoista sekä siihen liittyvä opetusministeriön toimenpideohjelma, erityisesti toimenpidesuosituksien 20, 40 ja 42 koskien kuntien tehtäviä liikunnan edistämiseksi, järjestöavustusten myöntämisestä sekä valtion liikuntaneuvoston tehtävien suuntaamisesta laajakantoisiin ja periaatteellisiin liikuntakysymyksiin.

Työryhmän tuli myös edellä mainitun opetusministeriön toimenpideohjelman suosituksen 24 pohjalta arvioida tarve liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusjärjestelmän muuttamiseksi koskien erityisesti pienten liikuntapaikkahankkeiden rahoitusta sekä avustettavan hankkeen kustannusten alarajan nostamista, ja tarvittaessa valmistella opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1395/2001) muutos. Lisäksi työryhmän tuli ottaa huomioon muut esille mahdollisesti tulevat lainsäädännön muutostarpeet.

Työryhmän määräaika oli 30.6.2009, mutta työn aikana esiin tulleiden seikkojen vuoksi työryhmä haki jatkoaikaa 31.8.2009 saakka. Työryhmä valmisteli luonnoksen hallituksen esitykseksi liikuntalain 4 ja 7 §:ien muuttamiseksi sekä luonnoksen liikunta-asetuksen muuttamiseksi.

Opetusministeriö kutsui työryhmän puheenjohtajaksi liikunta-asiainneuvos Timo Haukilahden opetusministeriöstä ja työryhmän jäseniksi johtaja Rauno Anttilan opetusministeriöstä, erityisavustaja Anna Bertillsin opetusministeriöstä, kansanedustaja Leena Harkimon eduskunnasta, erityisasiantuntija Kari Sjöholmin Suomen Kuntaliitosta, yhteysjohtaja Juha Viertolan Suomen Liikunta ja Urheilu ry:stä, myöhemmin toiminnanjohtaja Suomen Hiihtoliitto ry:stä, ja kulttuuriasiainneuvos Mirja Virtalan Opetusministeriöstä.

Työryhmän sihteeriksi määrättiin Timo Oravainen opetusministeriöstä.

Valtion liikuntaneuvoston tehtävät ja rakenne

Työryhmä käsitteli perusteellisesti liikuntaneuvoston tehtäviä ja rakennetta sekä arvioi niiden muutostarvetta valtioneuvoston periaatepäätöksen 11.12.2008 liitteenä olevan opetusministeriön toimenpidesuunnitelman esitys 40 mukaisesti. Lähtökohtana oli, että valtion liikuntaneuvoston jaostorakennetta uudistetaan ja tehtäviä suunnataan laajakantoisempiin, tulevaisuuden kannalta tärkeisiin liikunnan muutostrendeihin, joissa strategisella suunnite-

lulla ja arvioinnilla on keskeinen merkitys. Muutoksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Työryhmä esittää, ettei valtion liikuntaneuvosto anna lausuntoa Suomen liikuntakulttuurin ja urheilun ansiomerkkien saajista.

Työryhmä esittää lisäksi harkittavaksi, tulisiko valtion liikuntaneuvostolle laatia työjärjestys.

Liikuntajärjestöjen avustaminen

Opetusministeriö myöntää toiminta-avustusta 130 valtakunnalliselle liikuntajärjestölle. Muissa pohjoismaissa avustettavien järjestöjen määrä on huomattavasti pienempi. Liikuntajärjestöjen avustamista koskevat kriteerit eivät järjestöjen suuresta määrästä ja toiminnan monimuotoisuudesta johtuen ole yhtenäiset tai ne eivät ole ajanmukaiset kaikkien järjestöjen tai järjestöryhmien osalta. Siksi lakiluonnoksessa selkeytettiin lain ja asetuksen välistä säädösrakennetta. Lakiin otettiin määräys avustettavien liikuntajärjestöjen perustarkoituksesta. Lakia selkeytettiin puitelakina ja asetusta täsmällisempien menettelyiden tarkentajana. Asetuksella on tarkoitus säätää myös liikuntajärjestöjen avustamisperusteet.

Työryhmä halusi myös yhdenmukaistaa opetusministeriöstä myönnettävien järjestöavustusten myöntöperusteita siten, että liikuntalain 7 §:än lisätään valtionavustuskelpoisuuden kumoamismahdollisuus niiden järjestöjen osalta, joiden pääasiallisena toimintana ei ole liikunta. Vastaavanlainen mahdollisuus on jo määritelty nuorisojärjestöjen osalta nuorisolain siirtymäsäännöksissä. Uudistuksella vahvistetaan avustamisen perusteiden yhtenäistämistä ja järjestöjen yhdenmukaisempaa arviointia.

Valtionavustuslaissa olevan avustusten delegointimahdollisuuden perusteella voidaan jatkossakin myöntää avustuksia muiden järjestöjen liikuntaan liittyville hankkeille.

Kuntien tehtävät

Kuntien tehtäviä ja asemaa koskevat muutosehdotukset liittyvät kansallisen liikuntaohjelman toimikunnan esitykseen numero 42 liikuntalain ja –asetuksen tarkistamisesta. Ottaen huomioon kunnan järjestämisvastuulla olevia palveluja koskevan lainsäädännön kokonaisuuden, lainsäädännön systematiikan ja peruspalvelu käsitteen selkiytymättömyyden, työryhmä katsoi, että yksittäisessä lainsäädännössä ei tule erikseen säätää palvelua kunnalliseksi peruspalveluksi. Liikuntaa arvioidaan nykyisen lääninhallituslain mukaan jo muutoinkin nyt peruspalveluna. Tehtävä sisältynee myös uusien aluehallintoviranomaisten tehtäviin. Edellä mainitun vuoksi työryhmä ei esittänyt muutoksia kuntia koskevaan liikuntalain pykälään.

Perustamishankkeiden asiakirjat ja avustettavien hankkeiden kustannusarvioraja

Työryhmän tehtäväksiannossa tuli arvioida tarve pienempien, lääninhallituksen päätösvallassa olevien liikuntapaikkojen kustannusten alarajan nostamisesta nykyisestä 15 000 eurosta. Työryhmä näki, että tarve alarajan merkittävään nostamiseen on olemassa, mutta

tutustuttuaan kansallisen liikuntatoimikunnan raportista annettuihin eri tahojen lausuntoihin sekä kuntien vaikean taloudelliseen tilanteeseen taloustaantumana aikana, päätyi esittämään kuitenkin 20 000 euron rajaa. Taloudellisen tilanteen parannuttua tulee asiaan kuitenkin työryhmän mielestä palata.

Työryhmä valmisteli myös muutokset kuntien opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin sekä valtioneuvoston asetukseen, jotka on tarkoitus antaa syksyn 2009 aikana eduskunnalle. Rahoituslakiin ehdotettiin lisättäväksi valtuus saada tarkempia asiakirjoja rakennushankkeista, joita haetaan avustettaviksi.

Alueellinen liikuntatoimi ja alueelliset liikuntaneuvostot

Työryhmä katsoo, että liikuntalaki tulisi muuttaa myös lain 3 §:n osalta siten siten, että siinä säädetään mahdollisuudesta määrätä valtioneuvoston asetuksessa alueellisten liikuntaneuvoston asettamisen ja kokoonpanon ohella myös alueellisten liikuntaneuvostojen tehtävistä. Valtioneuvoston asetusluonnoksessa on määritelty tarkemmin alueellisen liikuntatoimen tehtävät.

Työryhmä kokoontui 12 kertaa.

Saatuana työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa ehdotuksen liikuntalain 4 ja 7 §:ien muuttamiseksi sekä luonnoksen liikunta-asetuksen kumoavaksi valtioneuvoston asetukseksi.

Helsingissä 31.8.2009

Timo Haukilahti

Rauno Anttila

Anna Bertills

Leena Harkimo

Kari Sjöholm

Juha Viertola

Mirja Virtala

Timo Oravainen

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi liikuntalain 4 ja 7 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikuntalakea siten, että valtion liikuntaneuvosto voisi toiminnassaan opetusministeriön asiantuntijaelimenä keskittyä nykyistä paremmin strategisesti tärkeisiin sekä toimikautittain ajankohtaisiin liikuntakysymyksiin ja arviointeihin. Lisäksi ehdotetaan, että valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen valtionapukelpoisuuden edellytyksiä tarkistettaisiin lain piiriin hyväksyttävien järjestöjen osalta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Lainsäädäntö

Liikuntalaki (1054/1998) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999. Liikuntalain viimeiset muutokset ovat tulleet voimaan 1 päivänä syyskuuta 2002 (662/2002).

Liikuntalain 4 §:n mukaan ministeriön asiantuntijaelimenä liikuntalain mukaisissa tehtävissä on valtion liikuntaneuvosto, jonka valtion neuvosto asettaa eduskunnan toimikaudeksi. Valtion liikuntaneuvostossa on liikuntapolitiikan, erityisryhmien liikunnan ja liikuntatieteen jaostot. Siinä voi olla myös muita jaostoja.

Neuvoston ja sen jaostojen tehtävänä on seurata liikunnan kehitystä, tehdä esityksiä ja aloitteita liikunnan kehittämiseksi, tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja toimialansa liikuntamäärärahojen käytöstä sekä arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutusta liikunnan alueella. Valtion liikuntaneuvoston tehtävistä ja asettamisesta säädetään tarkemmin liikunta-asetuksella (1055/1998).

Liikuntalain 7 §:n mukaan valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen toiminnan avustamiseen. Valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon se, miten järjestö toimii tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi. Harkittuina otetaan huomioon järjestön toiminnan laatu ja laajuus. Lisäksi otetaan huomioon toiminnan yhteiskunnallinen merkitys. Tulosperusteista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Hyväksyttävänä toimintamenoina ei pidetä liiketoiminnasta aiheutuvia menoja. Uudelle järjestölle ei myönnetä valtionavustusta ilman erityistä syytä ennen kuin se on toiminnallaan vuoden pituisen tilikauden. Nykyisessä liikunta-asetuksessa on määrätty tarkemmin avustettavien järjestöjen hyväksymisestä ja avustamisen perusteista.

Opetusministeriö hyväksyy tämän lain nojalla avustettavat järjestöt. Harkitessaan järjestön hyväksymistä ministeriön tulee ottaa huomioon järjestön toiminta liikunnan järjestämiseksi ja muu liikuntaa edistävä toiminta sekä se, miten järjestö ottaa toiminnassaan huomioon urheilun eettiset periaatteet. Eri tyisestä syystä myös muu liikunnan alalla toimiva valtakunnallinen järjestö voidaan hyväksyä avustuksen piiriin. Tarkempia säännöksiä hyväksymismenettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Liikuntalain 12 §:n mukaan valtionavustukseen sovelletaan muutoin, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

Käytäntö

Valtion liikuntaneuvosto

Valtion liikuntaneuvostossa on liikunta politiikan, erityisryhmien liikunnan ja liikuntatieteen jaostot. Lisäksi valtion liikuntaneuvostolla on ollut kahden toimikauden ajan rakentamisjaosto. Lausumalla muun muassa liikuntajärjestöjen ja liikuntapaikkarakentamisen valtionavustuksista liikuntaneuvosto seuraa liikuntapolitiikan ja liikunnan rahoituksen kehitystä Suomessa.

Liikuntaneuvoston toimikaudella (2007-2011) on aloitettu ensimmäinen valtionhallinnon liikuntapoliittisten toimenpiteiden vaikutusten kokonaisarviointi. Työtä koordinoimaan on perustettu opetusministeriön luvalla arvioinnin ohjausryhmä.

Liikuntajärjestöjen avustaminen

Vuonna 2009 liikunnan kansalaistoimintaan osoitettiin valtion talousarviossa 38,25 miljoonaa euroa. Arvioitaessa niiden toimintaa, valtionrahoituksen perustan muodostavat järjestön toiminnan tulokset liikuntakulttuurin keskeisillä tulosalueilla. Valtionavustuksia myönnettäessä valtakunnallisille urheilun lajiliitoille harjoituskannassa otetaan huomioon järjestöjen määrälliset, laadulliset ja yhteiskunnalliset tulokset lapsi- ja nuorisoliikunnan, aikuisten liikunnan sekä kilpa- ja huippu-urheilun tulosalueilla. Lisäksi erikseen arvioidaan järjestöjen toiminta eettisesti ottaen huomioon erityisesti liiton antidopingtoiminta sekä toiminta laaja-alaisen tasarvon ja suvaitsevaisuuden osa-alueilla.

Vuonna 2009 liikuntalain 7 §:n perusteella harkinnanvaraista valtionavustusta saa 130 järjestöä. Näistä 74 on valtakunnallisia urheilun lajiliittoa, 31 valtakunnallista ja 15 alueellista liikuntajärjestöä sekä 10 nykyisen lain 7 §:n 4 momentin 3 kohdan mukaista muuta liikunnan alalla toimivaa järjestöä. Järjestöjen kokonaismenot olivat noin 123 miljoonaa euroa, josta valtionavustus kattaa keskimäärin 27 %.

Liikuntaa harrastaa liikuntajärjestöjen piirissä noin 800 000 suomalaista, joista noin 500 000 on alle 18-vuotiaita lapsia ja nuoria. Liikuntajärjestöissä ja niihin kuuluvissa urheiluseuroissa on noin 1,1 miljoonaa jäsentä.

1.2. Nykytilan arviointi

Valtion liikuntaneuvosto

Valtion liikuntaneuvoston rakenne ei nyky muodossaan tue riittävästi sille liikuntalaissa määriteltyä asiantuntijaroolia eikä arviointitehtävän toteuttamista saati laajakantoisiin liikuntakysymyksiin keskittymistä. Lakiin kirjattu jaostorakenne ei myöskään edesauta liikuntaneuvoston joustavaa reagointia liikuntakulttuurin ajankohtaisiin haasteisiin ja toimintaympäristön muutostekijöihin.

Liikuntapolitiikan jaosto on käsitellyt keskeisten valtion liikuntaneuvostolle liikuntapolitiikkaan ja järjestöavustuksiin liittyvissä lausunnoissa. Asioiden kaksinkertaista käsittelyä on useimmissa asioissa pidettävä tarpeettomana. Erityisesti liikunnan jaostolla on nykyisin paljon operatiivisia tehtäviä, joiden ei voida katsoa kuuluvan asiantuntijaelimen hoidettaviksi. Tiedejaostolla on tietoeellistä erityisosaamista vaativa tehtävä liikuntatieteellisissä kysymyksissä ja tietopohjan vahvistamisessa.

Nykyisen lain mukainen valtion liikuntaneuvoston nimittämisprosessi on pääosin toimiva. Jaostoissa tulisi kuitenkin olla enemmän valtion liikuntaneuvoston jäseniä, jotta parempi tiedonkulku ja asioiden tehokas käsittely turvattaisiin.

Liikuntajärjestöjen avustaminen

Eräiden valtakunnallisten liikuntajärjestöjen sekä liikunnan aluejärjestöjen arvioinnin pohjana käytettävät tulosperusteiset myöntämiskriteerit ovat varsin väljät.

Ensimmäisen kerran valtio myönsi toiminta-avustusta järjestöille vuonna 1924. Avustettavien liikuntajärjestöjen määrän nopea lisääntyminen ja näiden erilaisuus on vaikeuttanut yhte näisten avustuskriteerien ja myöntämisperusteiden laatimista. Liikuntalain 7 §:n mukaiset valtionavustuskelpoisuuden perusteet on syytä tarkistaa. Pykälä ei myöskään mahdollista järjestön valtionapukelpoisuuden kumoamista, vaikka järjestö ei täyttäisi enää valtionapukelpoisuuden ehtoja.

2 Esityksen tarkoitus ja ehdotetut muutokset

Valtion liikuntaneuvosto

Esityksen tarkoituksena on vahvistaa liikuntaneuvoston strategisen asiantuntijaroolia, ja joustavoittaa ja uudistaa jaostorakennetta siten, että parannetaan valtion liikuntaneuvoston reagoitakykyä ajankohtaisiin ja tärkeisiin liikuntakysymyksiin sekä valtionhallinnon liikuntapoliittisten toimenpiteiden vaikutusten arviointiin. Tässä tarkoituksessa esitetään, että valtion liikuntaneuvoston tehtävistä, kokoonpanosta, jaostoista ja asetamisesta säädetään lain sijasta tarkemmin asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää tarkemmin asetettavista jaostoista. Tarkoituksena on, että liikuntatieteen jaosto ja sen tehtävät säilytetään ja perustetaan arviointi- ja strategiajaosto. Liikuntaneuvosto voisi ministeriön luvalla asettaa myös muita jaostoja.

Nykyiset liikuntaneuvoston resursointiin liittyvät merkittävimmät lausunnonantotehtävät on tarkoitus säilyttää pääosin ennallaan.

Liikuntajärjestöjen avustaminen

Esityksessä on selkiytetty lain momenttirakennetta ja uudistettu liikuntajärjestöjen valtionapukelpoisuuden perusteita.

Liikuntalain 7 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha liikuntajärjestöjen toiminnan avustamiseen. Määrärahan jakautumisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Liikuntalain 7 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtionavustuksen piiriin voitaisiin hyväksyä vain järjestöt, joiden pääasiallinen toiminta on liikunta. Kustakin lajista on tarkoitus hyväksyä valtionapukelpoiseksi vain yksi laji edustava liitto. Lisäksi valtionapukelpoisuus myönnetään aikaisintaan sen jälkeen, kun järjestö on toiminut rekisteröitynä yhdistyksenä pääsääntöisesti viisi vuoden mittaista tilikautta.

Lisäksi liikuntalain 7 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan annetaan mahdollisuus kumota valtionapukelpoisuus järjestöltä, joka ei täytä lain edellytyksiä.

Samassa pykälässä esitetään, että valtioneuvoston asetuksella säädetään järjestöjen avustusten myöntämisperusteista sekä valtakunnallisuudesta ja alueellisuudesta nykyistä selkeämmin.

Opetusministeriö antaa valtionavustuskelpoisuuden hakemisesta ohjeet tämän lain tultua voimaan.

3 Esityksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Lakiuudistus on valtiontalouden suhteen kustannusneutraali. Se ei sisällä uusia rahoitettavia tehtäviä kunnille, valtiolle tai järjestöille.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu opetuministeriön asettamassa työryhmässä, jossa jäseninä ovat olleet opetusministeriön, valtion liikuntaneuvoston, Suomen Kuntaliitto ry:n ja Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n edustajat.

Valtion liikuntaneuvosto on antanut lausunnon esityksen sisällöstä ja vaihtoehtoisista. Lausunto on otettu huomioon.

Työryhmän saatua työnsä päätökseen opetusministeriö on pyytänyt lausunnot hallituksen esityksen luonnoksesta valtion liikuntaneuvostolta ja Suomen Liikunta ja Urheilu ry:ltä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Liikuntalain uudistus ei ole pääosin riippuvainen muista hallituksen esityksistä. Rakennushankkeiden kustannuksien osalta vaikutuksia tulee uudistettavan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain osalta. Hallituksen esityksessä aluehallinnon uudistamisesta (59/2009) on otettu huomioon aluehallintouudistuksen vaikutukset liikuntalakiin.

6 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Muutetut lainkohdat on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011 alkaen.

Ennen tämän lain voimaantuloa avustettaviksi hyväksytyt valtakunnalliset ja alueelliset liikuntajärjestöt säilyttävät valtionavustuskelpoisuutensa enintään vuoden 2011 loppuun, jollei opetusministeriö ennen sitä erikseen muuta asiaa koskevaa päätöstään tai kumoamista. Opetusministeriö antaa valtionavustuskelpoisuuden hakemisesta ohjeet tämän lain tultua voimaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

liikuntalain 4 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivänä joulukuuta 1998 annetun liikuntalain (1054/1998) 4 ja 7 §,
sellaisina kuin niistä on 7§ laissa 662/2002, seuraavasti:

4 §

Valtion liikuntaneuvosto

Ministeriön asiantuntijaelimenä tämän lain mukaisissa tehtävissä on valtion liikuntaneuvosto, jonka valtio-
neuvosto asettaa eduskunnan toimikaudeksi.

Valtion liikuntaneuvoston tehtävistä, kokoonpanosta, jaostoista ja niiden asettamisesta säädetään tarkemmin
asetuksella.

7 §

Valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen valtionavustukset

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha liikuntajärjestöjen toiminnan avustamiseen. Avustuksen
määrää harkittaessa otetaan huomioon toiminnan laatu, laajuus sekä yhteiskunnallinen merkitys. Hyväksyt-
tävinä toimintamenoina ei pidetä liiketoiminnasta aiheutuvia menoja.

Uudelle järjestölle ei myönnetä valtionavustusta ilman erityistä syytä ennen kuin se on toiminut rekisteröity-
nä yhdistyksenä vähintään viisi vuoden pituista tili kautta. Opetusministeriö hyväksyy tämän lain nojalla
avustettavat järjestöt. Avustettavalla liikuntajärjestöllä tarkoitetaan rekisteröityä yhdistystä, jonka pääasiali-
sena tehtävänä on liikunta ja toimii tämän lain 1 §:n mukaisesti. Kustakin lajista valtionapukelpoiseksi hy-
väksytään avustettavaksi vain yksi valtakunnallinen lajiliitto. Opetusministeriö voi kumota liikuntajärjestön
valtionavustuskelpoisuuden, mikäli järjestö ei täytä tässä laissa ja tämän lain nojalla annetussa valtioneuvos-
ton asetuksessa mainittuja edellytyksiä.

Uusien avustettavien järjestöjen hyväksymisperusteista ja järjestöjen valtionavustusten myöntämisperusteista
voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Valtion liikuntaneuvosto voi jatkaa toimintaansa tämän lain voimaan tullessa nykyisen toimikautensa lop-
puun.

Ennen tämän lain voimaantuloa avustettaviksi hyväksytyt valtakunnalliset ja alueelliset liikuntajärjestöt säi-
lyttävät valtionavustuskelpoisuutensa vuoden 2011 loppuun, jollei opetusministeriö ennen sitä erikseen muu-
ta asiaa koskevaa päätöstään tai kumoa sitä. Opetusministeriö antaa valtionavustuskelpoisuuden hakemisesta
ohjeet tämän lain tultua voimaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä tarpeellisiin toimiin sen täytäntöön panemiseksi.

Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä

Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä xx.xx.20xx/xxx

Opetusministeriön toimialaan kuuluvia asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä säädetään 18 päivänä joulukuuta 1998 annetun liikuntalain (1054/1998) nojalla:

1 luku

Liikuntajärjestöjen valtionavustukset

1 §

Valtionavustukseen oikeutetut liikuntajärjestöt

Liikuntalain (1054/1998) 7 §:ssä tarkoitetun liikuntajärjestön, joka voi saada toimintaansa valtionavustusta, tulee olla valtakunnallinen tai alueellinen rekisteröity yhdistys, jonka pääasiallisena toimialana on liikunta-toiminta.

Valtionavustukseen oikeutetulla lajiliitolla tulee olla kansainvälinen rakenne ja kilpailujärjestelmä, tai lajin tulee olla kansallisesti merkittävä.

Valtakunnallisuuden edellytyksenä on, että järjestöllä on usean maakunnan alueella vähintään 40 jäsenyhdistystä, joissa on vähintään 2000 jäsentä tai harrastajaa. Alueellisella liikuntajärjestöllä tarkoitetaan rekisteröityä yhdistystä, joka toteuttaa lain 1 §:n mukaistan toimintaa, ja jonka jäseninä ovat usean eri lajin alueorganisaatiot sekä paikalliset seurat.

Edellä 2 ja 3 momentissa mainituista hyväksymisperusteista voidaan poiketa kielellisiä tai muita vähemmistöjä edustavien järjestöjen osalta, tai toiminnaltaan valtakunnallisesti edustavaksi katsottavien liikuntajärjestöjen osalta.

2 §

Valtionavustuksen myöntäminen

Opetusministeriö myöntää valtionavustukset 1 §:ssä tarkoitetuille järjestöille.

2 luku

Liikunnan alueellinen edistäminen

3 §

Alueellisen liikuntatoimen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella voi olla tehtäviä seuraavilla liikuntatoimen alueilla:

- 1) peruspalvelujen alueellisen saatavuuden ja laadun arviointi liikunnan toimialalla;
- 2) liikuntapaikkarakentamisen ohjaus ja tukeminen;
- 3) terveysliikunnan kehittäminen elämänkaaren eri vaiheissa;
- 4) erityisryhmien liikunnan edistäminen;
- 5) toimialan kansainvälinen toiminta;
- 6) alueellisen kansalaistoiminnan tukeminen;
- 7) valtakunnallisten ohjelmien alueellinen toteuttaminen;
- 8) liikunnan yleinen kehittäminen;
- 9) alueellisen yhteistyön kehittäminen; sekä

10) muut opetusministeriön osoittamat tehtävät

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten yhteydessä toimivat maakunnan liittojen asettamat alueelliset liikuntaneuvostot, joiden tehtävistä säädetään tämän asetuksen 7 ja 8 §:ssä.

Ministeriö sopii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa vuosittain suoritettavista tehtävistä ja osoittaa niiden hoitamiseen toimintamäärärahat.

3 luku

Valtion liikuntaneuvosto

4 §

Valtion liikuntaneuvoston asettaminen, kokoonpano ja toimikausi

Valtioneuvosto asettaa kuultuaan liikunnan eri aloja edustavia järjestöjä ja yhteisöjä sekä liikunnan merkittäviä yhteistyötahoja valtion liikuntaneuvoston eduskunnan toimikautta vastaavaksi ajaksi. Uuden liikuntaneuvoston toimikausi alkaa ja vanhan päättyy kuitenkin viimeistään neljä kuukautta siitä, kun eduskuntavaalin tulos on vahvistettu.

Valtion liikuntaneuvostossa on arviointi- ja strategiajaosto sekä liikuntatieteen jaosto. Valtion liikuntaneuvosto voi ministeriön luvalla asettaa myös muita jaostoja.

Valtion liikuntaneuvostossa on puheenjohtaja, kaksi varapuh. puheenjohtajaa ja enintään 10 muuta jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Liikuntaneuvostossa tulee olla edustettuna erilaiset yhteiskunnalliset näkemykset, liikuntakulttuurin toimintatilat ja yhteistyöalueet, liikunnan kansalaisjärjestöt ja kunnat sekä alueelliset ja kielelliset näkökohdat. Liikuntaneuvoston jäsenten tulee olla liikuntapolitiikkaan ja liikunnan eri aloihin perehtyneitä henkilöitä.

Valtioneuvosto määrää puheenjohtajan ja puheenjohtajan lisäksi liikuntaneuvoston jäsenistä. Opetusministeriö määrää muiden perustettavien jaostojen ja työryhmien puheenjohtajat liikuntaneuvoston jäsenistä. Muut jäsenet, joita voi olla enintään kahdeksan, kutsuu ministeriö. Jaostojen jäseninä on sekä neuvoston jäseniä että ulkopuolisia liikuntapolitiikkaan perehtyneitä henkilöitä. Jaostojen jäsenistä puheenjohtaja ja yksi jäsen ovat liikuntaneuvoston varsinaisia jäseniä liikuntatieteen jaostoa lukuun ottamatta.

5 §

Valtion liikuntaneuvoston tehtävät

Valtion liikuntaneuvoston tehtävänä on käsitellä liikunnan ja liikuntapolitiikan kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita sekä erityisesti:

- 1) arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia liikunnan alueella ja tuottaa toimikaudellaan laajasti liikunnan kehitystä kartoittavan kokonaisarvioinnin;
- 2) antaa lausunto valtion talousarvioon otettavista liikuntamäärärahoista;
- 3) antaa lausunto ministeriön toiminta- ja taloussuunnitelmasta liikunnan osalta;
- 4) antaa lausunto:
 - a) liikuntajärjestöjen valtionapukelpoisuudesta ja niiden toiminta-avustuksista;
 - b) liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmasta ja perustamiskustannuksiin myönnettävistä avustuksista;
 - c) liikuntatieteelliseen tutkimukseen ja tiedonvälitykseen sekä liikuntalääketieteelliseen toimintaan myönnettävistä avustuksista;
- 5) tehdä aloitteita ja antaa lausuntoja strategisesti merkittävistä ja laajakantoisista liikunta- ja liikuntapolitiikkaa, sekä liikuntatiedettä, koskevista asioista;
- 6) osallistua ministeriön osoittamiin kansainväliseen liikuntayhteistyöhön liittyviin tehtäviin; sekä
- 7) suorittaa muut liikuntaneuvoston toimialaan liittyvät tehtävät.

Liikuntaneuvoston ja sen jaostojen tulee antaa lausunnot ministeriön asettaman määräajan kuluessa.

Ministeriö voi pyytää lausunnon suoraan liikuntaneuvoston jaostolta.

6 §

Muut valtion liikuntaneuvostoa koskevat säännökset

Valtion liikuntaneuvostolla voi olla pääsihteeri ja sihteereitä, jotka ministeriö ottaa neuvoston toimikaudeksi. Ministeriö voi liikuntaneuvoston esityksestä määrätä neuvostolle sivutoimisia sihteereitä. Liikuntaneuvoston toimistotehtävät hoidetaan ministeriössä.

Ministeriön edustajilla on liikuntaneuvoston ja sen jaostojen kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.

Liikuntaneuvoston puheenjohtajalle ja muille jäsenille, sihteerille ja asiantuntijoille maksettavista kokouspalkkioista päättää opetusministeriö.

7 §

Alueellisten liikuntaneuvostojen asettaminen ja kokoonpano

Maakunnan liitot asettavat kuultuaan liikunnan eri aloja edustavia alueellisia järjestöjä ja yhteisöjä sekä liikunnan merkittäviä yhteistyötahoja yhdeksän alueellista liikuntaneuvostoa.

Alueellisessa liikuntaneuvostossa on puheenjohtaja sekä vähintään kahdeksan ja enintään 12 muuta jäsentä. Liikuntaneuvostossa tulee olla edustettuna erilaiset liikuntakulttuurin toimi- ja yhteistyöalueet, liikunnan kansalaisjärjestöt ja kunnat sekä alueelliset ja kielelliset näkökohdat. Liikuntaneuvoston jäsenten tulee olla liikuntapolitiikkaan ja liikunnan eri aloihin perehtyneitä henkilöitä.

8 §

Alueellisen liikuntaneuvoston tehtävät

Alueellisen liikuntaneuvoston tehtävänä on käsitellä alueellisen liikunnan ja liikuntapolitiikan kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita sekä erityisesti:

- 1) antaa lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle liikuntapaikkojen perustamishankkeiden avustushakemuksista;
- 2) antaa lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaesityksistä;
- 3) tehdä aloitteita ja antaa lausuntoja liikuntapolitiikkaa ja alueellisen liikuntatoimen edistämistä koskevissa asioissa;
- 4) osallistua ministeriön osoittamiin kansainväliseen liikuntayhteistyöhön liittyviin tehtäviin; sekä
- 5) suorittaa muut alueellisen liikuntaneuvoston toimialaan liittyvät tehtävät.

Alueellisten liikuntaneuvostojen toimintamenot maksetaan opetusministeriön elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille osoittamasta liikuntatoimen toimintamäärärahasta.

4 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan x päivänä xxxkuuta 2011.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

OPĒTUSMINISTERIŅĀ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

ISBN 978-952-485-784-0 (PDF)

ISSN 1797-951X